

**LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO
AUDITO KOMITETAS**

**SPRENDIMAS
DĖL VALSTYBĖS REZERVO VALDYMO**

2026 m. kovo 25 d. Nr. 141-S-1
Vilnius

Lietuvos Respublikos Seimo Audito komitetas,
vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo statuto 59¹ straipsniu;
apsvarstęs bei išsamiai įvertinęs Valstybės kontrolės 2026 m. sausio 16 d. ataskaitoje Nr. 4- 1(RN) „Valstybės rezervo sudarymas, kaupimas ir tvarkymas“ (toliau – Ataskaita) pateiktus valstybinio audito rezultatus;

atkreipdamas dėmesį į tai, kad iki šiol, t. y. 8 metus, nėra įgyvendinta Valstybės kontrolės 2017 m. lapkričio 29 d. valstybinio audito ataskaitoje Nr. VA-2017-P-40-2-1S „Valstybės, savivaldybių institucijų ir ūkio subjektų pasirengimas individualiai ar kolektyvinei valstybės gynybai“ Vyriausybei pateikta rekomendacija dėl tinkamo valstybės pasirengimo ekstremaliosioms situacijoms, krizėms, mobilizacijai, nepaprastajai ar karo padėčiai;

pabrėždamas, kad XVIII-oji Vyriausybė nuo 2022 m. pradžios vykstančio karo Ukrainoje nenukreipė valstybės rezervo sudarymui, kaupimui ir tvarkymui reikalingų finansinių išteklių, nepanaudojo Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano (RRF) lėšų, iš kurių buvo galima sukurti šiandien trūkstamą ir ypač reikalingą valstybės rezervo sandėliavimo infrastruktūrą, o visų penkių rūšių (t. y. lėšų, civilinės saugos priemonių atsargų, medicinos atsargų, žemės ūkio ir (arba) maisto produktų atsargų ir susisiekimo atsargų) valstybės rezervas buvo sudaromas jo nepagrindžiant didžiausią riziką keliančiais pavojais ir jų valdymo planais;

akcentuodamas, kad nors Vyriausybės kanceliarijos sudėtyje ir buvo įkurtas Nacionalinis krizių valdymo centras (toliau – NKVC), svarbiausia operacinio lygmens institucija valdant krizes ir ekstremaliąsias situacijas Lietuvoje, kuri veiklą pradėjo 2023 m. sausio 1 d., centre valstybės rezervo klausimų kuravimas, koordinavimas bei valdymas pavestas vienam darbuotojui, nesutelktos reikalingos kompetencijos tokia sudėtimi ir mastu, kad būtų savalaikiai, reaguojant į akivaizdžias geopolitines ir kitas grėsmes, suformuotas reikalingas valstybės rezervas;

įvertinęs tai, kad valstybės rezervas naudojamas ne tik ekstremaliųjų situacijų ar krizės metu, bet ir kilus pavojui valstybės saugumui, t. y. mobilizacijos ar karo padėties metu, taip pat tai, kad sudarant valstybės rezervą, svarbu užtikrinti jo poreikių suderinamumą su mobilizaciniais ir karinės gynybos

poreikiais, tačiau nei Krašto apsaugos ministerija, nei Mobilizacijos ir pilietinio pasipriešinimo departamentas tiesiogiai nedalyvauja sudarant valstybės rezervą, nevertinama ir mobilizacinių užsakymų sutarčių įtaka aprūpinimui materialiniais ištekliais kilus pavojui;

pažymėdamas, kad per laikotarpį nuo 2022 m. pradžios iki 2025 m. vidurio panaudota tik 12,6 mln. valstybės biudžeto asignavimų valstybės rezervo atsargoms kaupti ir tvarkyti, o 2022–2024 m. kai kurie valstybės rezervo tvarkytojai perskirstė ir panaudojo dalį valstybės rezervo kaupimui ir tvarkymui suplanuotų asignavimų kitoms savo reikmėms;

pabrėždamas, kad savivaldybės šiuo metu faktiškai nekaupia maisto produktų atsargų, skirtų ketvirtai–šeštai evakavimosi dienoms, pagal Žemės ūkio ministerijos valstybės rezervo žemės ūkio ir (arba) maisto produktų atsargų tiekimo evakuojamiems ir evakuotiems gyventojams algoritmo projektą, o Valstybės kontrolės apklausos duomenimis tik 15 iš 58 atsakiusių savivaldybių yra apskaičiavusios ketvirtai–šeštai evakavimosi dienoms reikalingų atsargų poreikį;

teigdamas, kad yra būtinos sutelktos Vyriausybės ir savivaldybių pastangos sprendžiant miestų ir kitų evakuacinių kelių problemą, kuri daugiausia susijusi su tuo, kad išvažiavimai iš didžiųjų miestų yra riboti, dažnai apkrauti ir priklausomi nuo kelių pagrindinių magistralių, dėl ko evakuacija būtų lėta ir chaotiška ar išvis negalima;

akcentuodamas, kad nėra sukurta reikalinga valstybės rezervo sandėliavimo infrastruktūra, todėl dalis valstybės rezervo atsargų saugoma nuomojamuose sandėliuose, kas ne tik neužtikrina racionalaus ir efektyvaus viešųjų lėšų naudojimo, bet ir sąlygų tinkamai atsargų kontrolei ir saugai, be kita ko, Ataskaitoje konstatuojama, kad pasirenkant naujas atsargų sandėlių vietas nebuvo analizuojamos galimų pavojų tikėtinos vietos, nebuvo užtikrinama atsargų tinkamumo arba saugojimo terminų kontrolė;

vertindamas, kad XX-oji Vyriausybė per metus, t. y. iki 2026 m. pabaigos, suplanavo įgyvendinti visas Valstybės kontrolės pateiktas rekomendacijas, taip pašalinant Ataskaitoje identifikuotus trūkumus ir užtikrinant tinkamą, grėsmes atitinkantį rezervo planavimą ir kaupimą, be kita ko, Susisiekimo ministerija parengė Valstybės rezervo įstatymo Nr. VIII-1908 2, 4, 6, 8, 9, 10, 11, 13, 16, 17, 18-1 ir 19 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą Nr. [XVP-880](#), kuriuo numatoma įteisinti valstybės rezervo paslaugas kaip jo sudedamąją dalį, o priėmus įstatymo projektą, Susisiekimo ministerija galės sudaryti preliminariąsias viešojo pirkimo–pardavimo sutartis su privačiais tiekėjais,

n u s p r e n d ž i a:

1. Prašyti Vyriausybės įvertinti NKVC ir institucijų, vykdančių valstybės rezervo sudarymo, kaupimo ir tvarkymo funkcijas 2022-2024 m. veiklą, siekiant nustatyti, ar darbuotojai, atsakingi už Ataskaitoje identifikuotus trūkumus, tinkamai vykdė savo funkcijas, o nustačius netinkamo pareigų vykdymo atvejų, spręsti dėl jų atsakomybės. Apie atliekamus ir (arba) planuojamus atlikti veiksmus

informuoti Audito komitetą iki 2026 m. balandžio 30 d., o atlikus patikrinimus, rezultatus pristatyti Audito komitete.

2. Prašyti Vyriausybės nedelsiant imtis veiksmų ir skirti reikalingus papildomus žmogiškuosius, finansinius išteklius NKVC kompetencijoms valstybės rezervo valdymo ir koordinavimo srityje sustiprinti. Apie atliekamus ir (arba) planuojamus atlikti veiksmus informuoti Audito komitetą iki 2026 m. balandžio 30 d.

3. Prašyti Vyriausybės įtraukti Krašto apsaugos ministeriją į valstybės rezervo formavimo procesą siekiant, kad atsakingos institucijos tarpusavyje keistųsi visa aktualia informacija, būtina užtikrinti, jog suplanuotas valstybės rezervas būtų tinkamas kilus pavojui valstybės saugumui ir suderintas su mobilizaciniais bei karinės gynybos poreikiais. Apie atliekamus ir (arba) planuojamus atlikti veiksmus informuoti Audito komitetą iki 2026 m. balandžio 30 d.

4. Siūlyti Vyriausybei vertinti poreikį priimti teisės aktų pakeitimus, kad valstybės rezervo tvarkytojai negalėtų persikirstyti ir panaudoti savo reikmėms valstybės rezervo kaupimui ir tvarkymui skirtų asignavimų. Apie vertinimo rezultatus informuoti Audito komitetą iki 2026 m. balandžio 30 d.

5. Akcentuojant svarbų savivaldybių vaidmenį krizių ir ekstremalių situacijų valdyme šalyje:

5.1. raginti Vyriausybę skubiai sistemiškai peržiūrėti ir įvertinti teisinį reguliavimą dėl savivaldybių, savivaldybių institucijų ir įstaigų pareigų kaupti būtinas atsargas, parengti ir patvirtinti reikalingus teisės aktus, įskaitant nacionalinį gyventojų evakuacijos planą ir gyventojų aprūpinimo maistu algoritmą, kuriuose būtų aiškiai apibrėžtas savivaldybių vaidmuo, pareigos bei atsakomybės dėl atsargų kaupimo ir finansavimo šaltiniai, taip pat užtikrinti patvirtintų teisės aktų įgyvendinimo koordinavimą ir kontrolę;

5.2. raginti savivaldybes nelaukiant teisės aktų pakeitimų priėmimo pradėti planuoti ir kaupti būtinas maisto produktų ir kitų rūšių atsargas, o Lietuvos savivaldybių asociacijos sekti ir koordinuoti šį procesą;

5.3 apie atliekamus ir (arba) planuojamus atlikti veiksmus informuoti Audito komitetą iki 2026 m. balandžio 30 d.

6. Prašyti Susisiekimo ministerijos kartu su savivaldybėmis vertinti evakuacinių kelių ir pagrindinių magistralių situaciją, planuoti veiksmus bei finansavimo šaltinius evakuacinių kelių problemoms, prioritetą skiriant sostinei, identifikuoti ir spręsti. Apie atliekamus ir (arba) planuojamus atlikti veiksmus informuoti Audito komitetą iki 2026 m. balandžio 30 d.

7. Prašyti Susisiekimo ministerijos iki Valstybės rezervo įstatymo pakeitimų (Valstybės rezervo įstatymo Nr. VIII-1908 2, 4, 6, 8, 9, 10, 11, 13, 16, 17, 18-1 ir 19 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. [XVP-880](#)) įsigaliojimo, įvertinti valstybės ir savivaldybių institucijų jau turimus išteklius, o prieš sudarant preliminariąsias paslaugų viešojo pirkimo–pardavimo sutartis pagrįsti logistikos

paslaugų poreikį, atsižvelgiant į didžiausią riziką keliančius pavojus ir jų valdymo planus su numatytais scenarijais, kad valstybės rezervo lėšos būtų naudojamos racionaliai ir efektyviai.

8. Prašyti Vyriausybės ir NKVC parengti planus, užtikrinančius tinkamą valstybės rezervo atsargų sandėliavimo infrastruktūrą, įskaitant sandėliavimo vietų parinkimą, projektavimą ir statybą, bei techninius reikalavimus ir tvarkas atsargų kokybei ir gyvavimo ciklo užtikrinti, taip pat planus dėl rizikos zonose saugomų atsargų pervežimo, sukaupimo normas arba tinkamumo naudoti terminus viršijančių atsargų pardavimo, perdavimo arba nurašymo ir utilizavimo, o planuojant finansavimą atsargų sandėliavimo infrastruktūros sukūrimui, vertinti, ar yra galimybių pasinaudoti ES parama. Apie atliekamus ir (arba) planuojamus atlikti veiksmus informuoti Audito komitetą iki 2026 m. balandžio 30 d.

9. Vykdyti tęstinę Ataskaitoje pateiktų rekomendacijų ir šio Sprendimo įgyvendinimo parlamentinę kontrolę.

Komiteto pirmininkas

Artūras Skardžius